

1674.

1. Höltich, Franc. Henr.: De jure.
2. Höltich, Franc. Henr.: Executores Testamenti
2 Trupl.
3. Höltich, Franc. Henr.: Judicium inter parentes
et heredes.
4. Leizer, Wilhelm: De constitutione Romani
Imperatoris.
5. Leizer, Wilhelm: De obligatione, quae ex mutuo
ortur.
6. Martini, Werner Theodor: De jure civitatis Romanae
ante Justiniani tempora, vel sub illis regibus, vel
magistratibus liberae resp., vel imperatoribus con.
Acta
7. Martini, Werner Theodor: De procuratoribus.
inominatis
8. Nörger, Friedrich: De contractibus ~~et~~ ^{inominatis}
§ 6. Nörger, Friedrich: De contractibus quatuor rebus.
8. Reinhard, Johann: Notae Marginales sacrorum
Cbronorum, Prophetiarum, Apocryphae. dicitur
9. Schurzfleischer, Konrad Samuel: De Marchia d. d.
veneti.
10. Strassmüller, Christophorus: De crimine majestatis
vindican.

11. Straussus, Godofredus : De jure venandi
12. Wendeler, David : De obligatione juram
mentorum.
13. Litzler, Kaspar : De jure venandi. *2° Mo*
1675. 1° *2° Greek, Georgius. De rebus Herodis Mo*
Hamburgers, Georgius *Andronicus. De rebus Herodis Mo*
1. Keller, Andreas : De rebellibus
2. ^{al} Martinis, Werner Theodor : De comestudice
3. Martinis, Werner Theodor : Questiones aliquot
et theses maxime controversae.
4. Martinis, Werner Theodor : De servitutibus
5. ^{al} Martinis, Werner Theodor : De testamentis pater
5us ^{us} *minus solenni.* Naevisius, Joh. Carl : De terminis legalibus
6. Naevisius, Joh. Carl : De donatione in genere.
7. Naevisius, Joh. Carl : De terminis legalibus.
8. Roehrenseen, Christian : De obligatione civis
erga civitatem.
9^a Roehrenseen, Christian : De Callidis hostium
9^b ^{Cunzliis} Schwarzfleisich, Caspar Samuel : De Homicio Leone.

1675

10. Strauss, Gotthardus: *Lecturis salutem plurimum dicit.*
11. Strauss, Gotthardus: *De jure vitis.*
12. Strauss, Gotthardus: *Responso juris dicitur* IV.
libro IX. tit. 2. ubi de Noxia animalium et lege Aquilia, selectiores quaedam Leges.
- 13^{ae} b. Strauss, Gotthardus: *Responso in eum.*
ad l. acceptem 19 C. de un. 2. Saempl.
- 14^{ae} b. Strauss, Gotthardus: *De jure expectatione,*
von dem Anwartsungs-Rechte 2. Saempl.
- 15^{ae} b. Strauss, Gotthardus: *De d. Advocatis*
2. Saempl.
16. Strauss, Gotthardus: *De pecunia numerata*
in locacionis conductonis contracta necessaria.
17. Ziegler, Kaspar: *De jure fluminum publicorum,*
pontium et pontonum.
18. Ziegler, Kaspar: *De Senatus Consulto Macedonico.*

[Faint, illegible handwriting on aged paper]

2. B. D. V. 1105 473 39 696
DISPUTATIO FEUDALIS
DE
**JURE EXPECTA-
TIVÆ,**

von dem Anwartsungs Rechte/

Q V A M
ANNUENTE MAGNIFICO JCTORUM WITTEB. ORDINE,
PRÆSIDE

VIRO NOBILISSIMO, AMPLISSIMO, CONSULTIS-
SIMO atq; EXCELLENTISSIMO,

DN. GODOFREDO **STRANGS**

Philosoph. & J. U. D. Institutionum Prof. Publ. longe ce-
leberimo, Curia Elector. Scabinatus & Inclyta Facultatis Juri-
dicæ Assessor Gravissimo p. t. DECANO SPECTABILI,

*Fauctore studiorumq; suorum Promotore omni honoris
cultu prosequendo,*
Publice proponet

JOHANNES RUDOLPHUS von der Worfel
EQV. MISN.

IN AUDITORIO JCTORUM,
DIE IV. AUGUSTI M DCLXXV.

WITTEBERGÆ,

Typis CHRISTIANI SCHROEDTERI, Acad. Typ. Anno 1706.

Q. R. N.

DISERTAIO

DE

JURE EXPECTATA TIVA

DEI DOMINI

IN SENATE MAGNETO

PRÆSIDI

JOHANNES RUDOLPHUS

DEI GODOFREDO

PHILOSOPHUS & J. D. D. INSTITUTIONUM

JOHANNES RUDOLPHUS

EX M. M.

IN

UNIVERSITATE

CHRISTIANI SCHROEDER

1745

JESU JUVVA!

DAnnat jus Civile ἀλλήλουληγονομίας seu mutuae successionis Pactum L. 15. L. fin. C. de Pact. Ad conventionis enim Corvine speciem idem interpretatur, & bonos adeo mores impugnare oppido judicat d. L. fin. contra quam mores ferunt & feudale jus disponit. Nam ut taceam illos in presens, investiuntur quotidie multi de Feudis ab aliis adhuc possessis. Habituri nempe eadem si qua ad dominum revertantur. Expectativam dicunt vulgo, rem non minus gratam, quam usitatam, 2. Feud. 26. §. moribus. Domini iniquitatis securi concedunt, procul à voto captandæ mortis recipiunt Vasalli, utriq; Jus civile tanta diligentia tantoq; accurratione excogitatum insuper habent. Res digna, quæ disquisitione publica percenseatur. Unica enim veritas nec justitia plura puncta, ut nunc quidem est, admittit. Placet ergo hanc causam jam mihi sumere. Det Deus feliciter!

§. 1. Ut

Teò commodius progrediamur allubescit primum juris sententiam Civilis in hoc articulo evolvere plenius, tum deinde dilabi ad jus Feudale. Cujus iustitia rite exhibita, textum decurramus breviter. Utrobig; tenorem legum ipsarum examinaturi. Dulcius enim omnia ex fonte. Jure equidem Justiniano fixum sedet, hereditatem pacto dari non posse. Qua fini jam suo tempore Julianus stipulationem in id conceptam damnavit in *L. 61. de V. O. Titius à sempronio ita stipulatus est: Anne tu me vis heredem instituere, & si non feceris centum aureos dare spondes, quærebatur an subsisteret ejusmodi stipulatio, & pronunciat eandem inutilem Julianus. Id quod mirum videri poterat, cum stipulatio sit contractus juris Civilis §. 2. *J. de J. N. G. & C.* ibi: *ex hoc jure Gentium omnes pene contractus L. 5. de J. & J.* ibi: *exceptis quibusdam, quæ à jure Civili introductæ sunt.* Quadrat huc apprimè *L. 1. Locat.* ubi ideo locatio & conductio juri gentium adscribitur, quoniam consensu non verbis initur. Unde oppido fuit, quod contractus qui verbis perfici amat, non Gentium; sed Civili juri transcribendus veniat. Nam & id præcipuum habet ipse, quod omnes, utpote deportati, eundem celebrare nequeant *L. 14. §. 1. de Novat. & deleg.* qui tamen contractus juris Gentium inire non arcentur *L. 15. de Interd. & Releg. L. 17. §. 1. de Pæn. Conf. Ungepan. Ex. 11. ad Inst. §. 1. Ludwel. ad Inst. dist. 12. t. b. 1. lit. D.* Quare hic contractus firmissimus omnium videbatur: Siquidem inde & nomen suum sortitus censetur *pr. Inst. de V. O. Paul. Lib. 5. sent. 7. Salmaf. de usur. cap. 6.* Nam & actiones inde pullulant *d. pr. L. 24. de Reb. cred.* Ut tacitam vel eo firmissime obligare hunc con-*

contrahendi modum, quoniam verbis non tantum fit expressis, iisq; non nudis & vulgaribus, uti in contractibus reliquis, sed solennibus, sed certo modo conceptis *L. 126. §. 2. de V.O. Gædd. de contr. & comm. stipul. cap. 2. concl. 1.* Adest ergo deliberatio major, majorq; animi voluntas. Quid? quod adeo stipulatio liget, ut dolo quamvis ad promittendum inductus subtilitati juris sit obstrictus *L. 36. de V.O. Confer. Vinn. Select. quæst. lib. 1. c. 12.*

§. II. Verum rationem decidendi in nostra *L. 67.* annectit Ictus, quod ejusmodi stipulatio contra bonos mores sit, indeq; subsistere nequeat. Oportet itaq; facta, quæ in stipulationem deducenda sunt, esse possibile & honesta, alias nullius hic erit momenti §. 23. *J. de inutil. stipul. L. 26. L. 28. de V.O. Bene Arnold. Vinn. ad §. 23. J. de inutil. stipul.* Nec ea tantum, quæ aperte flagitiosa sunt, in stipulationem deduci non possunt: verum etiam, quæ bonis moribus adversantur; veluti si de futura Successione contrahitur *L. stipulatio 61. eod. L. ult. C. de Pact. L. 4. C. de inutil. stipul.* Quinimo & si quis pecuniam promiserit, ne furtum aut cædem faceret, aut sub conditione, si non fecerit, adhuc dicendum, stipulationem nullius esse momenti; cum hoc ipsum flagitiosum sit, pecuniam pacisci, quo flagitio abstineas. *L. Juris gentium 7. §. 3. de pact.*

§. III. Idem ex Codice Justiniano apprimè firmatur. Quam in rem *L. 15. §. L. fin. C. de Pact.* succincte explicare fas erit. Ac in *L. 15.* quidem talis facti species reperitur. Titius elocat filiam constituta in simul eidem dote, inq; instrumto dotali præterea promittit, filiam eandem cum fratribus suis æqualiter olim succedere debere, condit deinde testamentum & inæqualiter fratres cum filia, cui tamen legitimam reliquit, heredes instituit, adeo ut pacto illo insuper habito longe minore quam æquali potiatur portione filia,

lia, nascebatur inde quæstio, utrum testamentum hocce vires haberet, num vero præcedaneo pacto enervatum caderet, & respondebant Impp, affirmando prius & negando posterius. Injæctis insimul rationibus, primum, quod pactum ejusmodi nullam contraxerit obligationem h.c. ab initio non substituerit; sed potius ipso jure nullum fuerit. Punat etenim ejusmodi pactum contra leges civiles. Jam nullum pactum, nulla conventio, nullus contractus subsistit lege contrahere prohibente, sed ipso potius jure concidit *l. 5. §. 1. C. de Leg.* nec servari ejusmodi pactum oportet, quoniam à jure communi remotum est *l. 7. §. 16. de Pact.* Dum enim lex quid fieri prohibet efficit ut frustra fiat, quod prohibitum est, adeo ut ad irritandum ejusmodi pactum exceptione vel rescissione opus non sit *Conf. Beres. ad d. l. C. de L. L. n. u. Wissenb. ad eund. tit. C. n. u. seq. Brunnem. ad cit. l. 5. C.*

§. IV. Altera in textu ratio est, quod libertas testamenti faciendi tali auferatur pacto: quod iterum Juris Civilis principia non admittunt. Nihil enim est, quod magis hominibus debetur, quam ut Supremæ voluntatis, postquam jam aliud velle non possunt, liber sit stylus & licitum quod iterum non redit arbitrium *l. 2. C. de SS. Eccl. concordant Digestorum loca; ambulatoria enim debet esse voluntas defuncti usq; ad supremum vitæ exitum l. 4. de adim. leg.* Nec quicquam prohibet, priorem scripturam posteriore corrigere, commutare, rescindere *l. 17. eod.* Ita propter inimicitias adimi legatum, adimi hereditas potest *l. 3. §. fin. eod.* Id quod in tantum verum est, ut nec quispiam eam in testamento legem sibi dicere queat, ut à priori voluntate non liceat sibi recedere. *l. 22. pr. de leg. 3.* nec promissio de non mutando herede testatorem obliget, *Conf. Richter. p. 1. dec. 26. n. 8.* ubi præjudicia hanc in rem affert.

§. V.

§. V. Succedit jam *L. ult. C. de pact.* in partes: Cujus casus talis esse videtur: Titius Cajus & Sempronius habent avunculum Mevium, satis locupletem, cujus hereditatem sperant, ineunt invicem pactum de hereditate ipsius sive ad omnes, sive ad unum ex iisdem deveniat, æqualiter inter ipsos dividenda, Mevius condit Testamentum cognatosq; illos suos inæqualibus instituit heredes partibus, vel etiam unum saltem aut duos heredes facit, duobus vel uno præteritis, moritur deinceps, & illi, qui ex minore parte scripti heredes vel prætermissi plane sunt, vi pacti æqualiter cum instituto ex majore parte vel ex asse succedere expectant: hic vero in testamenti tenore jus suum reponit, quæritur quænam hic juris sit potior? Respondet decidendo Justinianus, pactum illud in initum invalidum ac irritum esse, adeoq; testamentum hæcenus vires suas retinere. Ratio dubitandi esse poterat, quod pacta conventa sint servanda *l. 1. §. 48. de pact.* *L. penult. C. eod.* & fidem fallere grave sit *l. 1. de Const. pecun.* cum demum, quod quilibet juri suo renunciare possit *l. 46. ff. de L. pen. C. eod.* cum rei suæ moderator & arbiter quisq; prædicetur in *l. 21. C. mand.* Accedit ratio dubitandi ex ipso textu, quod non simpliciter de viventis hereditate pactum sit interpositum; sed sub conditionibus certis, si scilicet avunculus mortuus fuerit, & ad paciscentes ejus deveniat hereditas, ut hinc non censeatur conventum de hereditate capessenda in eventum mortis, sed potius eadem jam delata dividenda.

§. VI. Verum rationes decidendi longa serie deducit Imperator in *h. L. ult. C.* rationem decidendi primum petit ab injucundo; neminem enim exhilarat, si de bonis suis inter se dividendis alios tractare, & quasi se pro mortuo aestimari inaudiat. Equidem quæ mali omnino sunt, merito omnes detestamur *l. 9. §. 1. de lib. & post. l. 34. §. 2. de contr. empr.*

&

& casum mortemq; alterius spectare nec civilis nec naturalis ratio permittit *L. 83. §. 5. de V. O.* Quid enim aliud præstant hi paciscentes, quam ut bona alterius in sortem & divisionem vocent, atq; ita quasi mortem ejus voto ac spe præcipiant. Altera ratio à periculoso accersita deprehenditur. Esse enim ejusmodi conventiones tristissimi & periculosi eventus plenas: quippe quæ facile votum captandæ mortis alienæ inducere videbantur *L. stipulatio hæc 61. de V. O. L. 4. C. de inut. stipul. L. 11. C. de Transact.* Tertium argumentum ab injusto repetit Imperator, quod nempe iniquum sit, quodam vivente & ignorante alios de rebus ipsius pacisci, & convenire. Sicut enim viventis nulla est hereditas *L. 1. de hered. vel act. vend. arg. L. 2. §. 2. eod. L. 51. de V. S. Conf. Bacbov. ad Treutl. vol. 2. disp. 15. tit. 6.* Ita omnino iniquum est, ut contra alicujus scientiam de bonis ipsius transigatur; nemini siquidem alterius factum nocere, nemini per alterum iniqua conditio inferri debet. *L. 3. §. 4. Quod quisq; jur. in al. L. 2. de eo, per quem fact. quo min. L. 3. §. 14. ff. de inoff. testam.* Insequitur jam porro in textu generalis Imperatoris Sancti: hujusmodi pacta contra bonos mores pugnantia repelli plane ac rejici, nec quicquam ex iis observandum esse.

§. VII. Succedit porro in textu nostro exceptio: Nisi forte, de cujus hereditate pactum est, voluntatem suam eis accommodaverit, & in ea usq; ad extremum vitæ suæ spatium perseveraverit. Quæ exceptio ex duobus consistit requisitis. Ac primum quidem deposcit consensum ejus; de cujus hereditate dividenda negotium vertitur, sive ille consensus in continenti intervenierit sive postea supervenerit, sive etiam ante jam fuerit ab ipso exquisitus & impetratus, nihil intererit quoniam utrobiq; nulla consentientis fit injuria, *Conf. Vinn. Tract. de Pact. c. 19. §. 8.* Deinde perseverantia desideratur, ut nempe quis in ejusmodi consensu usq;

usq; ad vitæ extremum persistat. Quod si enim quis ab initio quidem consenserit in ejusmodi pactum, deinde vero voluntatem iterum mutet, expirabit vis pacti illius; quantoquidem nemo per ejusmodi consensum facultate testandi privare se voluisse censebitur. *Conf. Carpzov. p. 2. C. 35. d. 19. Ant. Fab. in Cod. Lib. 2. tit. 3. D. 10.* Annectitur etiam ratio hujus exceptionis in textu, quod ita tollatur acerbissima spes nec alteri præjudicium fiat vel molestia creetur, dum velit & jubeat ejusmodi pactiones esse servandas. Quasi dicat Imperator: Cessat enim tum ratio prohibitiva, cessat ratio acerbissimæ spei seu votum captandæ mortis, cessat propter viventis consensum sinistra suspicio omnis. *Conf. Carpzov. c. l. ubi n. 5.* etiam in præjudicio huc spectante ejusmodi decidendi rationes adducit in verbis: *Er Hauss Helwig auch in solche Vergleichung gewilliget/ und wohl damit zufrieden gewesen &c.*

§. VIII. Addit porro Imperator, se in hac exceptione prolata novi nihil sanxisse; quippe cum idem & antea, anterioribus scil. legibus & Constitutionibus statutum, jam obtinuerit, licet id ulterius declaraverit, seu clarius sanciverit. Ubi quidem quid per anteriores leges intelligendum veniat, non convenit inter interpretes. Glossa quidem ad h. text. tradit eas innui Constitutiones, quas non habeamus. Quo ipso forte ad primi Codicis editionem vel etiam ad Codicem Theodosianum Hermogenianum, & Gregorianum respexit. Ab illa non multum abludit *Garbofred. ad h. L. num. 33.* qui per anteriores Constitutiones *Theod.* ab Imperatore hic indigitari *L. 2. C. famil. Ericf.* autumat. Non absonum fuerit statuere, quod Imperator hic ad *L. 3. §. 2. Pro Socio* insimul respexisse censeatur, ubi si inter duos ita coita sit societas, ut si qua hereditas alterutri obvenerit, ea communis sit, conventio illa tanquam generalis & de incerti homi-

nis hereditate obventura concepta, omnino valebat. *Conf. Vinn. de pact. cap. 19. §. 7.* Sensus ergo nostri textus jam ille vincere videtur, quod olim quidem generaliter de dividenda hereditate pacisci licuerit, Imperator vero id ulterius dilataverit, quod etiam de certæ personæ, si ipsam consentiat, hereditate dividenda pactum inire liceat. Tandem Imperator regulam suam generalem aliis exemplis similibus illustrat, simulq; de his jus sancit & firmat. Ita enim nemo de bonis alienis in casum mortis donare nec hypothecam in iis cuiquam constituere, vel alium quendam contractum de iisdem celebrare valet. *Conf. Alciat. ad h. L.* adicitur ratio, quod Juratorum secta ac doctrina non patiat, etiam alienis rebus contra Domini voluntatem aliquid fieri: quin potius eadem diserte disponit, quod nullius res circa factum ipsius alienari aut distrahi queant, *vid. l. u. C. de contr. emp. l. 9. rer. amot. L. Nec quasi 70. d. R. V.*

§. IX. Fixum E. manet, pacta de successione in bona alterius jure civili invalida ac irrita esse. Interim cum ex exceptione in §. 7. à nobis exposita, tum ex *L. 19. C. de Pact.* oppido patet, quod certo casu à certis Personis celebrari firmiter & jure Civili illa potuerint. Milites enim ad prælium euntes, & ut cum Vetere Poeta Comico Antiphane loquar, mortis quasi stipendarii de mutua Successione ita pacisci possunt; ut ad eum, qui superstes fuisset, res ejus, cui casus vitæ finem attulisset, pertinerent. Id quod argumentò inservit, ejusmodi pacta natura turpia seu jure naturali prohibita haud esse: Quod si enim hoc jure illicita forent, ne quidem militibus indulgeri potuissent, quoniam jus naturæ immutabile est *§. u. J. de J. N. G. & C.* quod à civili ratione se corrumpi refugit. *§. fin. Inst. de legit. agn. tut. Conf. Eudoricus Molina de Just. & Jur. Tom. 1. Tr. 1. Disp. 4. Domin. Sorro de Just. & Jur. lib. 1. quest. 4. Art. ult. Hugo de Roy de eo, quod*

quod just. est lib. 3. tit. 4. Nam & rationes hæcenus recensitæ ita comparatæ sunt, ut turpitudinis aliquid naturalis in se vix contineant. Præcipuas paucis perlustremus. Libertatem testandi constringi his pactis, jus Civile arguit: atqvi novum non est eodem jure testandi facultatem multis vel plane denegari, utpote servis, Bannitis, ad ultimum supplicium damnatis &c. vel tamen certis limitibus circumscribi, prout in filiisfam. cernere licet, qui de bonis saltem castrensibus & quasi castrensibus, non etiam de profectitiis & adventitiis testari queunt, *pr. Inst. quib. non est permiss. fac. testam. l. 6. pr. qui testam. fac. poss. l. 3. §. 1. ff. L. pen. C. eod. Conf. Schnobel. disp. ad ff. 16. tb. 4. §. 5. Wissenb. ad tit. ff. qui testam. fac. poss. tb. 13. seqq.* Pariter Sacerdotibus ac Clericis maxime alias privilegatis integrum non est, de bonis Ecclesiæ semel quæsitis testamentum condere *cap. relatum X. de testam. Conf. Lancelotti. in Instit. Jur. Canon. lib. 2. tit. 28. §. 3. seq.*

§. X. Et quamvis in hoc articulo boni mores paginam utramq; faciant, quibus pacta ejusmodi refragari videntur, attamen discrimen hic faciendum est, inter mores bonos ex ipso jure naturali oriundos & à populo Romano receptos; Contra illos non militant pacta præsentia, quamvis his omnino adversentur. Jam Civilia jura mutationi esse obnoxia, & vel tacito consensu populi, vel alia postea legelata, vim suam perdere quis ignorat, *vid. §. 11. Inst. de I. N. G. & C. L. ult. de Const. Princ. junct. §. fin. de legit. agn. tur.* Quæ distinctio morum non est cerebrina; sed ex ipsis nostri juris fontibus promanat: Nam per bonos mores naturalis iuris actus & exercitium *in l. 5. C. de condic. ob turp. caus. & l. 15. ff. de cond. Inst.* insinuari nemo hæcenus nemo ambigit. Lenocinii siquidem crimen turpitudinem naturalem post se trahit *d. L. 5. & facta, quæ lædunt pietatem & verecundiam nostram, iisdem pariter damnantur. cit. l. 15. ff.* Ex adverso

contra mores impingere dicitur, ut sororem adoptivam, quis in matrimonium sibi stipuletur *l. 35. §. 1. quæquam de V. O.* Jam sicut adoptio juri Civili suam debet originem *l. 77. de R. J. Conf. Wesenb. ad tit. de adopt. n. 2.* ita talis conjunctio etiam mores ex jure Civili pullulantes saltem violare censetur. Talia enim sunt prædicata, quæ permittuntur esse à suis subjectis. Similis casus occurrit in *l. 61. de V. O.* ubi hæc: *stipulatio hoc modo concepta, si heredem me non feceris, tantum dare spondes? inutilis est, quia contra bonos mores est hæc stipulatio.* Ubi boni mores Civiles omnino intelligendi veniunt. Id quod exinde elucescit, quoniam stipulatio illa ideo rejicitur, quod libertati testandi reamet: hanc vero rationem ex jure Civili descendere, modo demonstravimus. Omitto reliqua, quæ longa serie adhuc in hanc rem adduci poterant.

§. XI. Potius est, ut ad principalem me rationem accingam, quæ propter votum captandæ mortis & emergentem inde peccandi occasionem pacta ejusmodi ex re-publ. proscribit. Quemadmodum enim nemo malus futurus præsumitur, & præsumptio non delicti excludit præsumptionem delicti *Carpz. Pract. Crim. part. 3. q. 123. n. 69. Et ibi cit. Mascard. Et Menoch;* ita quorundam improbitas hominum aliorum utilitati obesse non debet: cum nemini per alterum iniqua conditio debet inferri *l. 18. §. 14. de inoff. testam.* Nec enim usus propter abusum tollendus. Et quamvis occasio delinquendi dari haud debeat *c. 2. de testam. in Clem.* tamen hoc exaudiendum de eo saltem casu est, quando delictum inde, tanquam ex immediata causa futurum, timetur, per ea, quæ in similibus terminis tradit *Carpz. Pract. Crim. p. 1. q. 26. n. 12.* Equidem si jus Civile omnia illa, ex quibus remote occasio peccandi fluere poterat, auferre vellet, multa juris nostri capita periclitarentur. Pauca

Pauca saltem tangam. Potest Pater sibi in tabulis condere testamentum, & filio impuberi per nuncupationem substituere, *l. 8. inf. de Bon. poss. sec. tab. L. Patris. 20. §. 1. de Vulgar. & pupill. subst.* potest Pater in iisdem tabulis, quibus sibi heredem instituit, etiam filio substituere pupillariter, eademque substitutio omnino jure valet, & subsistit. *§. 3. in fin. Inst. de pupil. subst.* & tamen judicante eodem Imperatore ejusmodi substitutio procul dubio propter votum captandæ mortis satis est periculosa. Res evadit apertior in mortis causa donatione, cum quis ita donat, ut si quid humanitus ei contigisset, haberet is, qui accepit, sin autem supervivisset, is, qui donavit, reciperet *§. 1. l. de donat. quæ donatio utiq; subsistit jure Civil. l. 2. seqq. l. 35. §. 4. de mort. caus. donat.* & tamen si unquam hic votum captandæ mortis timeri poterat, cum donatarius, præprimis si rem jam accepit *vid. L. 20. eod.* difficilius eam restituat. Eo magis E. de malis artibus retinendi cogitare præsumetur, quam is, qui consequendi saltem spe gaudet. Alia exempla lubens prætereo.

§. XII. Et hæc forte rationes non latuerunt Romanos, quippe qui certis personis ejusmodi pacta inire permiserunt. Valet enim pactum mutæ successionis inter Comilitones in procinctu factum *L. 19. C. de Pact.* Et quamvis potestas ejusmodi pactum ineundi, militari soleat transferri privilegio, tamen si juri naturali refragaretur illud, ne quidem militibus indulgeri poterat, quoniam istud immutabile est *§. 11. Inst. de l. N. G. & C.* Atqui & valebat pactum in genere de hereditate obventura, nullo certo homine nominato *l. 3. §. 2. pro Soc.* Valebat denique ejusmodi conventio, si is de cujus bonis agitur, consentiret, & in ea voluntate ad extremum usq; vitæ spatium perseveraret *L. ult. C. de Pact.* quem textum jam supra dilucidavimus.

§. XIII. Idem cum adverterent alia gentes, varia cir-

ca successione pacta introduxerunt & stabilierunt, de quibus videri potest *Vinn. Tract. de Pact. cap. 19. §. 5.* Ipse quoque Imperator Leo conventiones ejusmodi servandas esse oppido sancivit in *Nov. 19.* per quam *l. 15. C. de pact. abrogatam esse,* vulgo tradunt *Conf. Wissenb. ad tit. ff. de Pact. n. 27.* Et vero easdem etiam Germanis frequentari, plus quam manifestum est. Cum enim ipsæ ad pacem tranquillitatemque imperii spectare, & in illustribus Personis omnis sinistra præsumptio vel suspicio captandæ mortis exulare videretur, accedente præprimis Imperationis confirmatione, primum inter Principes, Comites & Barones imperii statuta de mutua successione cœperunt, *Conf. eleganter hanc in rem Gail. lib. 2. obs. 127.* Tum deinde ad privatos etiam, ubi fieri amat, ejusmodi pactorum usus devenit. Ita consuetudine recepta est unio prolium, quæ Parentes ad secundas nuptias transeuntes coram Magistratu ordinario, causa cognita, accedente consensu eorum, quorum interest, de hereditate vel parte bonorum inter diversi matrimonii liberos, ex æquo communicanda prospiciunt, *vid. Bartholom. Musculum de Success. conventional. Cl. 1. Membr. 3. Scultz. ad tit. Inst. de adopt. Bacchov. ad Treutl. V. 1. d. 2. t. b. 21. Lit. F. Gail. lib. 2. observ. 125. Struv. exerc. 3. ad ff. t. b. 66.*

§. XIV. Pariter pacta conjugum de futura successione non minus invaluerunt, & in donationis inter vivos speciem cadere credita fuere, *vid. iterum Gail. c. d. obs. 26.* Increbuerunt etiam renunciaciones hereditatum aliàs prohibita. Quam in rem hæc *Jur. Can. cap. quamvis 2. de Pact. in 6.* reperiuntur disposita. Quamvis pactum Patri factum à filia dum nuptui tradebatur, ut dote contenta nullum ad bona paterna regressum haberet, improbet Lex Civilis: Si tamen juramento, non vi, nec dolo præstito, firmatum fuerit ab eadem, omnino servari debet: cum non vergat in

in æternæ salutis dispendium, nec redundet in alterius detrimentum. Tandem moribus quælibet pacta de hereditate acquirenda, conservanda, vel etiam repudianda fuere approbata, *Conf. Peretz, ad tit. Cod. de Pact. n. 16. seqq. Struv. Ex. 6. ad ff. eb. 4. 4. ibiq. cit. Hahn, & Sotan.* Ratio enim à voto captandæ mortis petita in Germanis, propter fidem eorum & candorem, uti supra dictum, cessare intelligitur. *Hulderic, Eybenius ad Peretz, c. d. n. 17. ibiq. cit. Ficbard. consil. 4. n. 2. Conf. Carpzov. p. 2. C. 35. D. 21. 22. 23. Heig. p. 1. qv. 23. n. 15. Groenewegen ad L. 15. C. de Pact. Richter. p. 1. Decis. 26. n. 30.* ubi etiam præjudicia recenset. *Berlich. p. 3. Concl. 41. n. 29.* qui tamen valorem horum pactorum ad Principes, Nobiles, & alias egregias Personas restringit, quorsum & *Carpzov.* inclinare videtur. *c. l. D. 25. jung. Dn. Lauterb. Concl. for. Exer. 8. tb. 5.* sed reliqui à nobis citati autores generaliter hic loquuntur.

§. XV. Cum E. ex consuetudine ejusmodi Coventiones successoriæ consent, Expectativæ jus eodem niti censebitur fundamento. Nec mirum videri poterit expectativas passim frequentari in Feudis, cum & alia pacta de successione in viventium bona, in viridi sint usu. Videamus jam & decurramus ipsum textum capitalem 2. F. 26. §. *Moribus*, cujus verba concepta ita habent: *Moribus receptum est, Dominum de Feudo militis sui, quod post mortem ipsius ad Dn. reverti sperabatur, in alium militem investituram facere posse: Quæ investitura tunc demum capiet effectum, cum Feudum Domino aut heredi suo fuerit apertum. Secus est, in Ecclesiasticis Personis. Nam si Ecclesiastica Persona talem faciat investituram, non aliter valebit, nisi sibi non etiam successori suo feudum aperiatur. Et in tali investitura consensus ejus, de cujus Feudo sit, exquiri non oportet.*

§. XVI. Exprimit Jctus Feudista primum causam effici-

efficientem remotam, quæ sunt mores seu consuetudo. Non mali & irrationabiles, de quibus intelligenda *L. 2. C. quæ sit long. consuet. & L. 39. ff. de LL.* Nam id, quod non ratione, sed errore introductum, in aliis similibus non obtineat. *Conf. Harprecht. ad §. 9. J. de J. N. G. & C. n. 3. Paul. Voet. ibi. n. 1.* Sed potius boni & rationabiles, quandoquidem jus omne rationi & æquitati convenire debet, *Conf. L. 1. 4. de LL. Nov. 134. cap. 2. 3. & 4. Ludw. ad c. §. 9. n. 1.* Nec quicquam hic facit captandæ votum mortis horrifonum aliàs & plane abominandum. Præterquam enim, quod captandæ illud rem ipsam in se spectatam non illico efficiat illicitam, quemadmodum supra jam abunde dedimus demonstratum: utiq; præsumtio ejus in præsens plane cessat, sub hac enim conditione investitus certus fit, quod feudum in casum mortis vassalli sibi vel heredibus suis obventurum sit, quod secus est in eo, qui spem succedendi in hereditate habet, utpote, qui, quæ factæ ejus, cujus bona sunt, facillime auferri potest, ut proinde mirum non sit, quod jus Civile pactum illud de futura viventis hereditate improbaverit: hoc vero de feudo viventis moribus feudalibus approbatum & receptum sit, *Ludw. in Synops. Feud. cap. 8. p. m. 160.* Ubi etiam illam addit rationem, quod qui Expectativam acceperit, procul dubio ipse illa succedendi privari possit, si mortem Vassalli acceleraverit. Feudum scilicet sola fide spectata consequitur is, cui, expectativa indulta. Quod si ergo vel minima insidiarum Vassallo adhuc vivo structarum suspicio se, det ad manum, repulsam ille à Domino feret, cum nunquam possit videri fidelis, qui alios Domino fideles de medio tollere conatus fuerit.

§. XVII. Aliam adhuc diversitatis rationem suppeditat *Dn Struv. in Syntag. Jur. Feud. cap. 7. th. 5. his verbis:* Respicit jus Civile desiderium singulare alienæ mortis, ac votum

votum procurandæ mortis, quod ex illius actus circumstantiis colligitur. Cum enim quidam de re, ad se plane non pertinente, & cuius acquirendæ spes & singularis ex præmaturo pacto apparens affectatio interverti posset, dispositione Domini aut morte ipsorum, qui pactum ineunt; & quidem hi clandestine sive ignorante eo, de cuius bonis agitur, inter se paciscantur: ideo præsumunt inde leges nostræ Civiles animi & consilii singularem malignitatem. Longe aliter res se habet in concessione Expectativæ, quippe quæ fit ab eo, qui dominium directum in re habet, in casum securæ consolidationis: quod latius eleganter exponit Janus ab Arcedura *Concl. feud. 5. c. 1. n. 6. seqq. Conf. Hartmann. Pistor. L. 2. qv. 25.* Nimirum supponit Jus Civile pactum successorium, inter eos initum, qui nullum tunc jus in bonis alterius, de quibus conveniunt, obtinent, sed eo ipso acquirere satagunt, quod accedens occultatio eo magis reddit molestum & exosum: In expectativa vero concedenda primas sustinet partes ipse dominus Feudi per hunc nostrum textum, ibi: *Dominum de Feudo militis*, uti infra diducetur, ut hinc non simpliciter de re alia in casum mortis alterius disponatur. Promovet hoc negotium fides, quæ in Vasallo futuro domino adeo est cognita, ut nihil inde mali, nihil sinistri de ejusmodi viro bene merito sit metuendum. Frustra ergo post Clarum noviter *Rittersbus.* qui in *Part. Jur. Feud. lib. 1. cap. 7. q. 23.* admonet, melius facturum, qui ab ejusmodi investituris abstinuerit, ne votum captandæ mortis inducatur, arg. *L. fin. C. de Pact.* Id enim rebus sic stantibus plane exulat.

§. XVIII. Accedit, quod hoc in casu, nullum fiat præjudicium viventi, cum investitura conferatur in casum permissum, quo nempe futurum erat, ut utile dominium cum directo consolidaretur. Atq; eo facit vulgata juris regula,

C

quod

quod paria sint facere aliquid tempore licito vel permissio,
& conferre aliquid in tempus permissum *L. in tempus 62. de
hered. instit.* In pacto vero quod propter votum captandæ
mortis improbat, aliter comparatum est, quia istud ple-
rumque ea de re initur, cujus dominium prorsus erat alie-
num, ut mirum non sit, sine voluntate domini nihil de eo
firmiter disponi posse, *Hartm. Pistor. lib. 2. q. 25. n. 5. seq. Et ibi
cit. Andr. de Ifern. Conf. Henric. à Rosenthal. Tract. de Feud. c.
6. concl. 9. n. 3.*

§. XIX. Idem quoque moribus Saxon. esse receptum, co-
gunt nos credere textus hanc in rem satis perspicui. Jure e-
nim Feud. Saxon. communi *cap. 10. pr.* ita traditur: *Etliche
Leute sagen/dasß man kein Bedinge jemand lehen möge/man
bitte denn den darumb/der das Gut in gewehren hat/das ist
doch nicht. Et cap. 57. hæc leguntur. Lehet ein Herr Frauen oder
Mannen Beding am Guthe/das eines andern ist/stirbet den
dieser/der es besitzet/und in Gewehr hat/ so ist die Gewehr
des Guttes erstorben mit sambt den Guthe/ an den/ dem
das Beding geliehen war. Qui mores ab Electore Saxon. p.
2. C. 45. expresse approbati reperiuntur. Ut hinc dubitan-
dum non sit, in nostro etiam foro dominum feudum, viven-
te adhuc possessore, alteri ea lege ac conditione concedere
posse, ut si possessor sine liberis decesserit, feudum ad ipsius
devolvatur, *Conf. Carpz. p. 2. C. 45. d. 1. Berlich. p. 2. concl. 54.
Schultz. in Synops feud. cap. 9. n. 46. Et ibi citati multi A.**

XX. Cernimus porro in textu causam efficientem,
proximam, ipsum dominum, qui etiam ita nominatur *1. F.
1. §. 2. in fin. 2. F. 14. in fin.* sive quod ab ipso feuda profecta sint
recognoscenda, sive ob fidelitatem & servitia, quæ iis præ-
stari consueverunt. Salutarum alias etiam Senior *1. F. 17. Et 18.*
non quidem ætatis, sed observantiæ potius & venerationis
ratione, *Conf. Schnobel. disp. feud. 3. th. 19.* Capimus ex hinc
iterum

iterum argumentum, quod hæc expectativæ concessio à patre de viventis hereditate longe abeat: illa enim procedit ab ipso Seniore, qui dominium feudi habet; hoc plerumque inicitur ab iis, qui circa hereditatem alterius nihil quicquam habent juris. Id quod porro comprobant verba sequentia, quæ ad objectum respiciunt, de feudo militis sui, quæ diserte arguunt, quod dominus de Vasalli sui adeoque certa ratione propria re disponat.

XXI. Id quod ulterior objecti discussio clarius oculos ponet. Occupatur enim hic dominus circa feudum Militis sui. Feudum est jus in re quadam, sub lege mutue fidelitatis constitutum, cujus dominium utile ad Vasallum transit, 2.F.8.S.rei autem arg.2.F.23.L.1.§.1. si ag. vecfig. pet. Conf. Carpzov. disp. feud. 7. tb. 2. directum vero seu proprietas domino salva manet, quippe quam regulariter sibi reservasse censetur d.2.F.8.S. ult. 2.F.23. in fin. Schnob. disp. feud. 8. tb. 1. Objectum hocce determinatur porro & circumscribitur à subjecto ibi: *militis sui*: Per militem autem hic vasallus indigitatur vid. text. 1.F.22. §. 2.F.23. in fin. quandoquidem prima origo huiusmodi beneficiorum ex militia fluxit, Rittersbus. in Prolegomen. Partit. Jur. feud. p. m. 3. §. 4. & nuncupatur is alias etiam feudatarius 2.F.2. Clientulus 1.F.10. ac fidelis 1.F.1. §. §. quia vidimus 1.F.4. §. si quis de manso. 1.F.5. S. item fidelis 1.F.10. 2.F.7. §. ult. Unde & hodie Vasallis per dominos in literis titulus tribuitur: *Unsern lieben getreuen*/ Rosenthal. de feud. cap. 1. Concl. 6. n. 6. Schultz. in Synops. feud. c. 2. n. 7. Notanter vero adiiicitur pronomen sui. Nec enim quis de quolibet feudo expectativam alteri concedere valet; sed de feudo Vasalli sui. Id quod extra controversiæ aleam positum est. Quemadmodum enim alius quisque tantum rei suæ moderator & arbiter est, L. 21. Cod. mand. §. 40. J. de R. D. ita ex adverso res aliena ab altero alienari nequit,

quit, alienata vero vindicari à quocunq; possessore poterit, l. 6. C. de rebus alien. non alien. Quod adeo verum est, ut nec Pater res filii emancipati alienando quicquam ipsi nocere valeat, L. 5. Cod. eod. nec maritus uxori in rebus dotalibus L. 2. C. eod. pr. Inst. quib. alien. liceat. Peretz. ad tit. tit. C. n. 12. Idem ergo in feudo alteri concedendo obtinebit.

XXII. Porro in textu hæc sequuntur verba: *quod post mortem ipsius ad dominum reverti sperabatur.* Ubi illa statim sub manibus nobis nascitur quæstio, num valeat etiam Expectativa concessio, si Vasallus Feudi possessor legitimus adhuc successores puta filios habeat! Et videbatur dicendum quod non: siquidem in hoc textu nostro id feudum alteri in casum mortis alterius dari posse traditur, quod post mortem Vasalli ad dominum reverti speratur. Jam vero procul abest illa spes, legitimo herede existente. Quæ sententia expresso textu 1. F. 27. in fin. sustineri videbatur per verba: *Hoc autem dicendum est de eo milite, qui feudi successores non habet.* Quæ verba restrictionis notam haud obscure suggerunt. Sed nihilominus contrarium vero magis consentaneum etiam nos existimamus. Præterquam enim, quod sententia hæc usu & consuetudine passim recepta legitur, Conf. Ludwell. in Synops. feud. cap. 8. p. m. 162. Vultej. de feud. lib. 1. cap. 7. n. 49. Hartm. Præstor. lib. 2. qv. 25. Schultze. in Synops. feud. cap. 9. n. 53. Dn. Struv. in Syntag. Jur. feud. cap. 7. D. 5. Schnobel. disp. feud. 5. tb. 27. & à communi opinione non facile sit recedendum; Franck. ad ff. tit. de O. J. num. ult. Dn. Lauterb. concl. forens. Ex. 2. tb. 2. cogit nos in illam sententiam textus 2. F. 35. ubi generaliter asseritur, quod dominus de alterius Feudo investituram facere potis sit. Jam ubi jura generaliter loquuntur, & nos eadem generaliter accipere debemus, L. si Servitus, 23. ff. de S. U. P. Nec quicquam rationes dubitandi, quas præmissimus curanda erunt. Verba

Verba etenim, quæ in hocce occurrunt textu non præcise de spe proxima, sed etiam remotiori exaudiri queunt. Quidni etiam feudum ejus, qui liberos adhuc habet, ad dominum reverturum sperabitur? quam sæpe natura moralitatis ordinem turbat? *L. 51. de inoffic. testam.* quam sæpe ante parentes liberi decedunt *arg. N. 118. cap. 2. junct. L. 6. de LL.* Alterius textus *1. F. 27.* hic videbatur esse sensus, quod sub conditione investitus succedat in feudo post mortem Vasalli possessoris, etiam si is non contulerit, dummodo ipse non habeat successores *Conf. Struv. & Ludvell. c. 1.* Ut hinc illa verba non ad tempus concessionis expectativa; sed potius ad eventum consecutionis referenda veniant.

§. XXIII. Quando porro pergit Iustus feudista in textu nostro: in *alium militem investituram facere posse*, tunc vocat subjectam cui confertur expectativa militem alium inspecto potissimum eventu conditionis existentis. Investitura recte definitur, quod sit actus quo solemniter à domino vere vel ficte vasallo feudum traditur *Ludwel in Synops. feud. Cap. 8. p. 138. seq.* Et est vel propria vel abusiva *2. F. 2. pr.* Illa est, quando feudum Vasallo ita ceditur, ut re ipsa vacua ejus possessio in simul tradatur: Hæc quando non proprie vere aut realiter possessio traditur; sed vel verbis tantum, vel symbolis aut signis (gladio forte, vexillo, sceptro, annulo, hasta, baculo &c. porrectis & apprehensis) voluntas domini declaratur *Vultej. de feud. Lib. 1. c. 7. n. 29.* In præsens investituram intelligimus conditionalem, quæ superinfudatio nonnullis dicitur eo, quod dominus priori vasallo quasi addat alterum & eidem feudum concedat. Potius ergo cernitur hic promissio de investiendo, seu investitura talis, quæ respicit futurum casum & conditionale adeoq; jus succedendi in feudum continet. *Conf. Dn. Struv. in Syntagm. Jur. feud. cap. 7. ib. 4.* Ut proinde nec abusiva investitura no-

minari queat expectativa quippe cum tum demum à domi-
no militi solenniter petenda investitura sit, quando even-
tus conditionis existit. Nam & in expectativæ concessione
non opus est ut signum aliquod externum, utpote hasta,
quemadmodum in investitura abusiva fieri amat, interve-
niat. Multo minus pares curiæ ad expectativam conceden-
dam erunt necessario adhibendi, sed sufficiunt literæ ma-
nu sigillorve domini corroboratæ; id quod in abusiva inve-
stitura aliter comparatum est, quæ parium Curie testimo-
nium omnino exposcit. Unde pro Regula à Feudistis tra-
ditur, quod nova investitura sine parium præsentia facta,
regulariter non valeat vid. Rosenthal. de Feud. cap. 6. Concl.
4. n. 5. Sed hæc consuetudo præcisè pares exigens & proba-
tionum facultatem restringens cohibenda potius quam ex-
tendenda est. Conf. Idem Rosenthal. d. cap. 6. Concl. 6. n. 2.
præprimis cum à separatis non sit inferendum L. fin. de Ca-
lumn. Conf. fuse Rosenthal. c. Concl. 6. & Hartmann. Pistor.
Lib. 2. q. 30. Berlich. part. 2. Concl. 5. n. 1. 2.

§. XXIV. Describitur porro expectativa ab effectu his
verbis: *Que investitura tum demum capiet effectum, cum feu-
dum domino aut heredi suo fuerit apertum.* Sensus est, quod
promissio ita seu investitura conditionalis tum demum ef-
fectum sortiatur, adeoq; qui ipsam impetravit feudum con-
sequi debeat, quando id domino fuit apertum. Unde in
proparulo est, quod si feudi possessor post investituram li-
beros demum nactus fuerit, expectativæ vis evanescat, con-
ditione quippe, sub qua facta erat, deficiente arg. L. 8. de pe-
ric. & Commod. rei vend. Id quod Jure Saxon. dilerte cau-
tum reperitur Lehñ N. cap. 20. wenn der Sohn nach des
Vaters Tode lebet also lang/ daß man seine Stimme ge-
hören mag in den vier Wänden des Hauses/ so ist Er beer-
bet mit seines Vaters Lehñ und hat es entführet allen denen/
die

Die gedinge daran hatten *jung. cap. 72. Vultej. Lib. 1. cap. 7. Modestini. Pistor. Vol. 2. Consil. 40. num. 65. Schrader de Feud. Art. 3. cap. 2. num. 20.* Nisi tamen liberi uti iſtiterum vivo adhuc parente decesserint : quo casu quia conditio, obstaculo remoto, adhuc existere potest vires expectativa sortietur Ludwel. in Synops. Feud. cap. 8. pag. m. 163. Quod iterum iure Saxon. expeditum est Lehn X. art. 20. ibi : der Sohn der ehe denn der Vater stiebt ist kein Lehnerbe / wenn er mit dem Lehn nicht beerbet ist / darumb so bricht Eyniemand das Gedinge an des Vaters Lehn Hartmann. Pistor. Lib. 2. q. 25. n. 16. 17. Vultej. de feud. cit. L. 1. cap. 7. n. 50.

§. XXV. Ait Jctus : *capiet effectum*, quæ verba ad obligationem & actionem inde pullulantem respicere videntur. Quæritur ergo qualis ex hoc negotio nascatur actio? Resp. esse hic attendendum modum quo dominus expectativam alteri indulserit ; quod si ergo stipulanti quis feudum in hunc eventum promiserit, prodibit inde actio ex stipulatu ; si testamento, actio personalis ex testamento ; si per donationem conditio ex lege, si pacto conditio ex moribus locum sibi vindicabit Schnobel Disp. Feud. XI. th. 1. Hodie enim ex nudis etiam conventionibus serio incitis actiones nasci solent *arg. L. un. C. de Condict. ex Leg. Lauterbach. Concl. For. Ex. 8. tb. 9.* cum ad simplicitatem juris Gentium pacta hodie sint redacta *Conf. Carpzov. p. 2. C. 19. D. 17.* Alia hic sub manibus nobis oritur quæstio, num conditione existente præcise ad tradendum feudum teneatur dominus, an vero præstando interesse liberetur. Scinduntur hic in partes Interpp. Berlichius etenim *part. 2. Concl. 4. n. 59. seq.* indistincte verius putat, quod dominus sive facultatem tradendi habeat sive non, solvendo interesse liberetur. Rationes ipsi sunt 1. quod dominus in hoc casu feudum saltem & realem investituram post mortem, possessoris facturum se promiserit

ferit, adeoq; liberari ipsum præstando interesse, 2. quod dominus hic non ex contractu emptionis & venditionis sed ex simplici promissione & stipulatione teneatur, ideoq; ipsum iterum non præcise obligari ad tradendum 3. quod dominus in casum mortis investito ex contractu innominato & conditione ex moribus ad feudum præstandum obligetur ubi non necesse sit præcise rem tradere *L. 1. de Rer. permut. L. 5. §. 1. de præscript. Verb.*

§. XXVI. Berlichio quasi in os obloquitur *Ludovellus in Synops. feud. cap. 8. pag. m. 167.* qui acriter defendit, dominum omnino ad investituram faciendam & consequenter possessionem transferendam esse obligatum ei, qui expectativæ jus nactus fuerit. Probare id satagit vi argumendi ex cap. investitura §. 1. 2. F. 3. ubi enim asseri, quod nulla investitura fieri ei debeat, qui fidelitatem facere recuset: unde à contrario sequatur, quod dominus eum, qui fidelitatem facere paratus sit, omnino investire cogatur. *Conf. Hartm. Pistor. Lib. 2. q. 25. n. 21.* Berlichio adhæret *Carpzovius p. 2. Ipr. For. C. 45. D. 2. n. 2.* qui tamen contractum emptionis venditionis eximit, adeo ut si hoc modo expectativa fuerit alicui data, omnino dominus rem possidens eandem tradere vasallo teneatur nec præstando interesse liberetur *L. 68. de R. V. L. 25. §. 1. de Contr. empt. L. 75. §. ult. de V. O. Idem p. 2. C. 1. D. 15.* Quæ restrictio forte an fam dedit *Dn. Serruio in Synagm. Jur. feud. cap. 7. eb. 6.* ut ex natura conventionis qua feudum fuerit promissum hanc potissimum controversiam dirimendam esse existimet. Quod si ergo per donationem expectativa fuerit constituta præcise ad tradendum tenebitur dominus §. 2. J. de Donat. L. 35. §. ult. C. cod. non secus ac de emptione venditione fuit modo dictum. Et ita accepta sententia *Ludvelli* verissima est. Ex adverso si contractus

aus innominatus intercesserit, si pacto saltem quis alteri feudum fuerit pollicitus, præstando interesse omnino diluere obligationem valebit. Quorsum rationes à Berlichio conglomeratæ referendæ veniunt. Fundamentum hujus distinctionis est, quod in emptione & donatione rem ipsam præstari oporteat *cit. 2. ext. Conf. Zoëf. tit. de uet. empt. n. 13. Lauterbach. in Comment. ad eund. tit. §. 1. n. 6.* in contractibus vero innominatis & pactis aliquis ita obligetur, ut vel id faciat de quo convenit, vel id, quod interest præstet *L. 5. §. 2. de Præscr. verb. l. 13. §. 1. de Re judic. Conf. Seruv. in Syntagm. Jur. civil. Ex. 25. tb. 26. Amadeus Eckolt. tit. de Præscript. verb. §. 2.*

§. XXVII. De cætero diffluit effectus iste in duo momenta. Primus est quando domino, alter, quando heredi ejus feudum aperitur, Ubi illa moveri solet controversia, si ante evenientem aperturæ casum aliam ob causam, utpote propter culpam vasalli feudum domino deferatur, num qui expectivæ literis gaudet, tunc de eodem feudo investiendus à domino sit? Quemadmodum alias in decidendis controversiis feudalibus tenor investituræ & pacta illi adjecta sedulo sunt attendenda *1. F. 14. Cap. 1. §. fin. 2. F. 22. F. 18. 2. F. 48. Schnobel, Diss. Feud. 1. th. 19.* Ita etiam in hoc casu qualitas promissionis quæ in expectativa danda intervenit probe est excutienda. Quod si ergo dominus in genere feudi spem alteri ita fuerit largitus, ut quandocunq; illud fuerit apertum, id ad expectantem devolvi debeat, non dubitarem quin tum ad investiendum sit obstrictus dominus *Conf. Vultej. de Feud. Lib. 1. cap. 1. n. 12.* Genus enim omnes in se complectitur species *L. 147. de R. J. & qui dicit, genus, dicit etiam ejus species L. 6. de Adim. Leg. L. 23. de S. U. P. Wissenbach. ad L. 80. de R. J. E.* contrario quando hæc conditio, si possessor sine liberis decef-

indecesserit, in expectativa diplomate reperitur appositam,
non faciet investituram locum culpa vasalli, sed opperien-
dum ipsi erit, donec casus non existentium ipsi liberorum
eveniat. *Omnia enim conditio in specifica forma ad-
implanda est. L. Si ita quis, 21. de Vulg. & pup. substit. neq;
investitura in certum casum collata ad alium temere exten-
di debet Hartmann. Pistor. Lib. 2. q. 25. n. 37. Et ibi Simon-
Ulricus Pistor. in Not. Berlich. p. 2. Concl. 54. n. 66. Carpzov.
p. 2. C. 45. D. 3. bovp. li lev. sicut vobis copobrii.*

§. XXVIII. Quando vero vasallus moritur sine li-
beris, tenetur dominus investitura alteri, cui promisit, fa-
cere. Quod si vero duobus feudum sub hac condicione,
pollicitus fuerit dominus, prior erit potior arg. *L. 30. Lo-
cat. David Mevius p. 4. Decis. 78. Hartmann. Pistor. p. 2. q. 29.*
Idem est si eadem conditio vivente quidem promittente,
non, sed eodem mortuo existat, perinde heres ipsius ad
investiendum erit condemnandus junde *text. 1. F. 9.* He-
res enim eodem jure uti debet, quod defunctus habuit
*L. 177. de R. J. & quoniam in jus universam adeoq; in vi-
tia pariter ac virtutes defuncti succedit, factum defuncti
omnino prestare debet. Nam & alias generaliter tradi-
tum est, quod ex qua persona quis lucrum capir, ejus fa-
ctum prestare debeat. L. 149. eod. Unde est, quod filius,
qui Patri suo heres extidit non possit retrahere feudum
Conf. *L. 14. C. de R. V. Wissenbach. ad C. L. 149. ib. 1. Berlich.
part. 2. Concl. 39. n. 16.* Contrarium quidem in Jure Sa-
xon. dispositum videbatur in *Lehn-Recht cap. 5. cap. 11. &
cap. 59.* Sed vero jus illud Saxonicum pro authentico
non est venditandum: siquidem id eatenus saltem robur
sortitur, quatenus usu approbatum forensiq; consuetudi-
ne receptum reperitur Conf. *Georg. Schulz. in Pralego-
men. Synops. Instit. Virgil. Pingizer. in Illustr. quaest. Saxon.
Decad.**

Decad. I. q. 46. n. 18. Jam vero testatur Carpzov. p. 2. C. 45. D. 5. n. 5. post Hartmann. Pistor. lib. 2. q. 26. n. 17. observantia hoc esse inductum, ut in foro etiam Saxonico heredes domini investituram de caducitate feudi factam ratam habere debeat. Id quod jure Saxon. Electorali expeditum est, quo secundum jus commune feudale in hoc casu Collegia juridica pronuntiare jubentur. Quinimo in fortioribus adhuc terminis idem jus heredem adstringit ad implendam defuncti promissionem cit. Constr. vers. Alldietweil aber Verbis: Wenn ein Lehnherr weltliches Standes jemandes ein Angeseß verschreibet / obgleich seiner Erben darinnen nicht gedacht / daß dennoch dieselben / wo sich der Fall folgendes künfte / solche Verschreibung so weit als die Vergleichung geschehen Inhabers des Buchstabens zuhalten schuldig seyn. Conf. Schultz. in Synops. Jur. Feud. cap. 9. n. 59.

§. XXI. Pergimus in nostro textu, ubi porro hæc: Secus est in Ecclesiasticis personis, nam si Ecclesiastica persona talem faciat investituram, non aliter valebat, nisi sibi, non etiam successori suo feudum aperiat. Concordant textus alii ita 2. l. 35. hæc legeret est: Ubi vero de alterius feudo fecerit investituram, siquidem ipse non valeat: sed si sub tempore vel conditione, qua feudum sibi aperiat, valebit investitura, etiam sine vasalli voluntate facta. Si tamen ante decesserit investitor quam feudum ad eum revertatur, successor non cogitur eam habere ratam &c. Item 1. F. 3. Si vero archiepiscopus, episcopus vel abbas vel abbatisa investituram ejus feudi, quod alius detinebat, eo tempore alicui dederit, ut post decessum ejus qui possidet, habeat & ante decesserit archiepiscopus, quam ille, qui feudum possidebat, successores eorum non coguntur eam investituram facere vel confirmare, etiam si parens ejus curis

adsint testes vel breve testatum inde sit &c. Idem statuitur l. F. 9. vers. *Hoc ita est nisi fuerit facta ab aliqua Ecclesiastica persona.* Ut ita de sententia juris feudalis satis simus certi. De ratione diversitatis itaq; videamus necesse est. *Georgius Schultze in Syn. Feud. cap. 9. n. 56.* hanc reddit, quod episcopi & Præsules præsentium tantum rerum, non etiam post mortem suam gerendarum habeant administrationem *Cap. ult. 12. q. 1.* Adæqvata magis illa videtur, quæ ab ipso successore ac modo succedendi sumitur. Nimirum Prælatus causam succedendi non habet ab eo, cui succedit, nec descendit in jus ab antecessore sibi relictum; Sed potius jure proprio succedit, adeoq; ut antecessoris sui facta præter non habeat necesse quoniam nullum ex ejus persona lucrum consecutus est *vid. l. 149. de R. I. Conf. Habn. tit. de Constit. Princ. n. 2. Struv. de Feud. cap. 7. tb. 9.* ubi idem de eo qui proprio jure in regnum, ducatum &c. succedunt, ob identitatem hujus rationis perhibent *Conf. Ludw. c. 8. p. 270.* Quam rationem ulterius explicat, *Carpz. p. 2. C. 45. D. 4.* quod nempe episcopi vel postulationis vel electionis jure & sic novo titulo ad dignitatem ac officium suum ascendant *Cap. ad Decorem 5. de Instit. cap. 1. de præbend. indeq; nullam ab antecessoribus suis causam habeant.* Traditur tamen hic notabilis exceptio, si nempe investitura de feudi caducitate consensu totius Capituli facta fuerit, tunc enim successor ad ejusmodi investituram præstandam omnino obligatus est, non tam ex persona sui antecessoris, quam ex promissione totius Capituli *Rosenthal. in Synopf. feud. Cap. 6. Concl. 16. n. 7. Schultze. in Syn. Feud. Cap. 9. n. 57.*

§. XXX. Alia exceptio cernitur l. F. 3. ibi: *Nisi à qui investituram accepit, nomine ejus in possessionem feudi missa*

*di missus sit eo consentiente, qui detinet, qui textus quamvis norante Dn. Struvio. Cap. 7. tb. 9. diversimode explicetur, tamen nos simplicem ejusdem sensum hunc esse putamus, quod prælatus succedens expectativam ab antecessore concessam præstare omnino teneatur, si ea donatus consentiente possessore in feudi possessionem fuerit missus, possessoris jure interim integro relicto Conf. Dn. Jo. Fridericum Rherium novitur ad c. 1. F. 3. Verbis: *Consentiente eo qui detinet n. 2. seqq.* Exceptionis hujus vis in eo sita, quod quemadmodum alias traditio jus potius efficit *l. 15. de R. V.* ita etiam in præsens, dum quis eandem consentiente possessore consequitur eo fortius operetur. Nascitur etenim inde jus reale *l. 67. de V. S. Wissenbach. ad cit. l. 15. C.* ut hinc Successor Episcopus antecessoris sui factum reali ita traditione firmatum impugnare nequeat, quoniam ita jus alteri perfecte quæsitum auferret: accedit, quod hoc ille non majorem sustineat potestatem *Cane illud 16. q. 6. Cap. perpetuas 5. X. de Donat. Conf. Rhetius cit. l. Hartmann. Pistor. lib. 2. q. 27.* qui tamen cum Alvarozo hunc textum ad refutationem interpretatur. Plures limitationes videri possunt apud Rosenthal. de Feud. *Cap. 6. Concl. 16. n. 4. seqq. Schrader. de Feud. part. 3. cap. 2. n. 33. seqq. Matth. Berlich. part. 2. Concl. 54. n. 12. seqq. Dn. Struv. Syntagm. Jur. feud. Cap. 7. tb. 9.**

§. XXXI. Poterat hic ex adverso quæri, num expectativa jus etiam ad heredem stipulatoris devolvatur? Textus *l. F. 9.* verba ita sonant: *Si quis investitus fuerit de alieno feudo post mortem ejus vel si quis fuerit investitus sub conditione aliqua, vel tempore, quo nullus erat investitus: sive premoriatur tenens feudum sive investitor sive investitus, investitor & investitoris heredes tenentur investito, vel heredi ejus veniente tempore vel conditione, licet alii*

alii dicant, si moriatur investitus antequam tenens feudum, vel ante conditionem existentem vel ante tempus, quod heredes ejus non debeant investitori &c. De hoc itaq; puncto dubitatum fuisse arguit finis hujus textus Ratio forte illa, quod feudum sit beneficium 2. F. 23. in fin. ubi singularis personæ affectio, cui indultum, spectatur. Jam ubi personæ conditio locum facit beneficio, ibi deficiente ea beneficium quoq; deficit l. 68. de R. I. Sed rationi decidendi inservire potest, quod non omnia beneficia personalia sint; sed quædam causæ, adeoq; ad heredem transmittantur l. 196. eod. Pariter itaq; expectiva non meram stipulantis respicit personam; sed cum uti superius annotatum fuit, per pactum stipulationem vel alium contractum inearur, locum sibi vindicat regula, quod contrahendo non tantum nobis sed etiam heredibus acquiramus l. 19. de Prob. Conf. Ludov. ad §. 4. J. de V. O. in fin. merito ergo spes hæc in heredem transmittitur cit. §. 4. L. 57. d. V. O. L. 13. C. de Contr. stip. Conf. Carpzov. p. 2. C. 45. D. 9. Quamvis vero Jure Saxon. communi aliud statuendum LehnX. Cap. 2. vers. Er kan es auch nicht erben an seinen Sohn & cap. 26. vers. Es ist aber keine Folge daran / man erbet es auch nicht an die Söhne; injungat tamen contrarium usu longo receptum & secundum jus feudale commune semper tam responsam quam judicatum fuisse testantur Hartmann Pistor. lib. 2. q. 25. n. 35. Schultze. in Syn. Feud. Cap. 9. n. 61. Carpz. p. 2. C. 45. D. 9. ibiq; cit. Möller. Ludov. in Synops. F. cap. 8. pag. n. 170. ubi & contrariis satisficit.

§. XXXII. Insequuntur deniq; ultima verba textus nostri feudalis: *Et in tali investitura consensus ejus, de cujus feudo sit, exquiri non oportet*, quibus concinit textus 2. F. 35. ubi traditur sub tempore vel conditione, quo feudum

feudum sibi aperiatur valebit investitura etiam sine voluntate vasalli facta. Ratio est quod feudum usufructui comparatur & morte ultimi vasalli tanquam apertum ad dominum revertatur, injuriam itaque non faciet vasallo dominus si in casum quo extinguitur usufructus, jus suum alteri concedat *jung. 2. F. 23. Gail. Lib. 2. Obs. 155. n. 3.* Accedit quod nulla hic ad manum se det sinistra presumptio maligni consilii, quæ adhibendo consensum possessoris esset excludenda *Struv. c. 1. cap. 7. th. 6. Conf. Ludvel. in Synops. Feud. cap. 8. pag. m. 161.* qui etiam contrariis satisfaciatur. Idem jure Saxon. statum reperitur in *LehnD. Cap. 10. ibi: Daß man das Bedinge an einem Gütthe ohne des Willen/ der das Güt in Besitz und Gewehren hat / verleihen möge* *Schultz. in Syn. Feud. cap. 9. n. 49. Carpz. p. 2. C. 45. D. 1. n. 12.* 13. ubi discrimen inter simultaneam investituram, inquam possessor omnino consentire debeat & expectivam advertit. *Conf. Harrmann. Pistor. lib. 2. q. 20. & q. 25. n. 11. Versu: Cui etiam jus Saxonicum. Illud expeditissimum est quod si interveniat scientia vasalli de validitate investituræ conditionatæ eo minus dubitandum esse quoniam ejusmodi pactum & jure civili valet L. fin. C. de Pact. Carpz. p. 2. C. 35. D. 19. Du. Lauterbach. Concl. For. Exerc. 8. th. 5. lit. D.*

§. XXXIII. Et ita quidem breviter perlustravimus textum juris feudalis hanc in rem præscriptum. Quoniam vero aliud spatii adhuc superest lubet ex *Schulz. Cap. 9. n. 47.* formulam expectativæ hic subicere, quæ ita sonat:

Wir N.N. bekennen und thun kund Männiglich-
chen/ daß wir unsern lieben getreuen N.N. aus
sondern

72
sondern Gnaden / damit wir ihm geneigt sind /
und in Ansehung seiner unterthänigen / ge-
treuen und nützlichen Dienste / die er uns
bisherö vielfältig bewiesen / und uns / (und
unsern Erben) forthin wohlthun soll und wil /
gnädl. zugesaget und bewilliget / sagen zu und
bewilligen auch hiermit in Krafft dieses Brie-
fes vor uns und unsere Erben / ihn mit den
Dorff N. welches unser auch lieber getreuer
N.N. von uns zu lehen tragen / so bald dasel-
be uns / als dem rechten Lehnherrn wieder-
um heimfallen möchte / gnädiglich zu belei-
hen und zu begaben / welches Er auch als
denn von uns zur Mann-Lehn empfahen /
bemannen und bedienen / auch derowegen
Lehns-Pflicht thun soll / Inmassen benanter
N.N. und seine Vorfahren allewege vorhin
gethan / und sich laut der alten Lehnbriefe
zu thun gebühret / treulich son-
der gesehrde.

SOLI DEO GLORIA.

os) o (so

Wittenberg, Diss., 1674-75
X 241 8708

VD 17

Rechtsverhältnisse

1175-473
39 646
146

L. B. D. V.
DISPUTATIO FEUDALIS

DE
**JURE EXPECTA-
TIVÆ,**

von dem *Verwartungs* Rechte/

QVAM
ANNUENTE MAGNIFICI JCTORUM WITTEB. ORDINE,

PRÆSIDE

VIRO NOBILISSIMO, AMPLISSIMO, CONSULTIS.
SIMO atq. EXCELLENTISSIMO,

DN. GODOFREDO STRANG

Philosoph. & J.U.D. Institutionum Prof. Publ. longe ce-
leberimo, Curia Elector, Scabinatus & Inclyta Facultatis Juri-
dicæ Assessor Gravissimo p. t. DECANO SPECTABILI,

*Fautore studiorumq. suorum Promotore omni honoris
cultu prosequendo,*

Publice proponet

JOHANNES RUDOLPHUS von der Wfoetel

EQV. MISN.

IN AUDITORIO JCTORUM,
DIE IV. AUGUSTI M DCLXXV.

WITTEBERGÆ,

Typis CHRISTIANI SCHROEDTERI, Acad. Typ. Anno 1706.

